

Risinājumi augsnes auglības un veselības saglabāšanai

Līga Lepse
Dārzkopības institūts

Problēmas

- Bieži pārlietu liels mitrums pavasarī un rudenī
- Veģetācijas periods ~180 - 200 dienas
- Izteikta ziemas ietekme mazinās (sasalšana - atkušana ietekmē struktūru)
- Skāba reakcija (pH 5.0–5.8)
- Zems organiskās vielas saturs vieglās augsnēs
- Sablīvēšanās smagās augsnēs
- Erozija nogāzēs
- Neregulāras augsnes analīzes

Arī Eiropa pievērsusies augsnes jautājumiem tikai tagad....
Bet labi, ka tā!

Kādu augsni vēlamies?

VESELA AUGSNE

- -----
- Mulča, sedzējaugi
- Sliekas
- Dziļas saknes
- Drupena struktūra
- Uzsūc ūdeni
-   Ir gaiss
- Tumša (humuss)

DEGRADĒTA AUGSNE

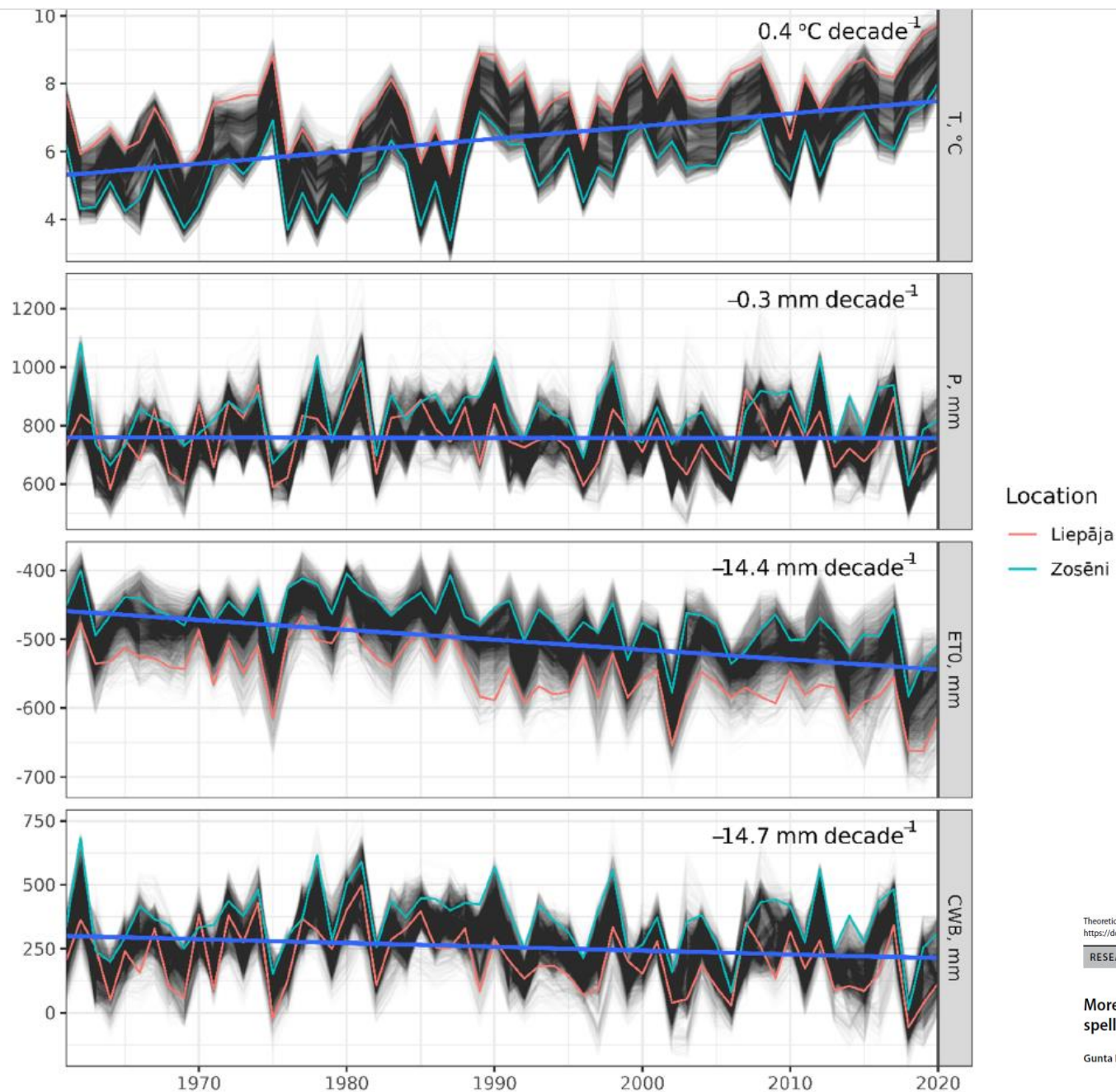
- -----
- Kaila virsma
- Nav dzīvības
- Seklas saknes
- Sablīvējums
- Peļķes / noteces
- Skābekļa trūkums
- Gaiša (nabaga)

Kāpēc tas ir svarīgi?

- Raža un kvalitāte
- Augstāka izturība pret ekstremāliem apstākļiem
- Augu veselība
- Ilgtspēja, efektīva resursu izmantošana

Klimats mainās

Theoretical and Applied Climatology (2026) 157:162
<https://doi.org/10.1007/s00704-026-06099-w>

RESEARCH

More frequent warm and dry spells along persistent cold and wet spells in the Baltics

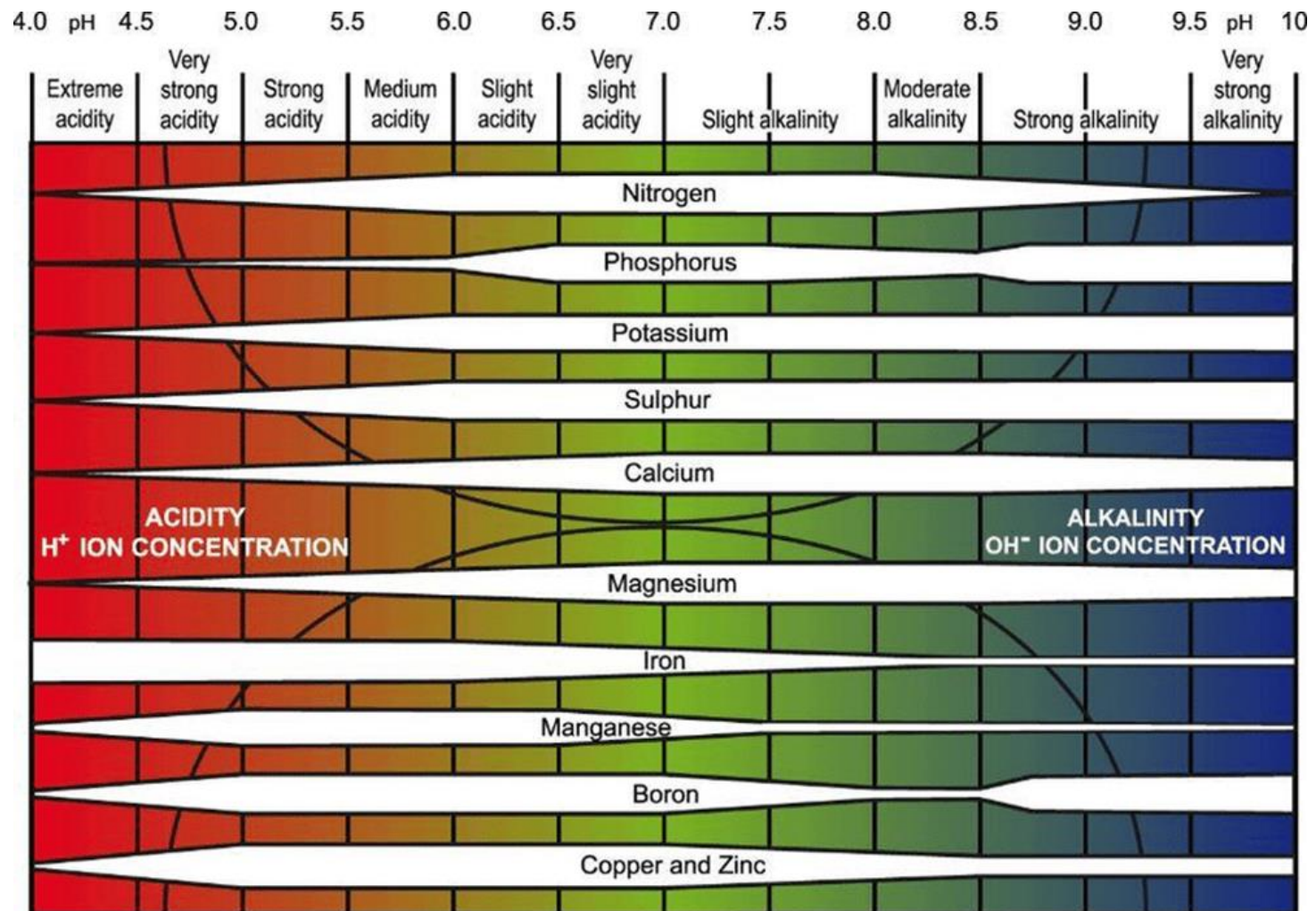
Gunta Kalvāne¹ · Andis Kalvāns² · Agrita Briede¹

Augsnes auglības 3 pīlāri

- Agroķīmiskās īpašības (pH, barības elementi)
- Fizikālās īpašības (struktūra)
- Bioloģiskās īpašības/sastāvs

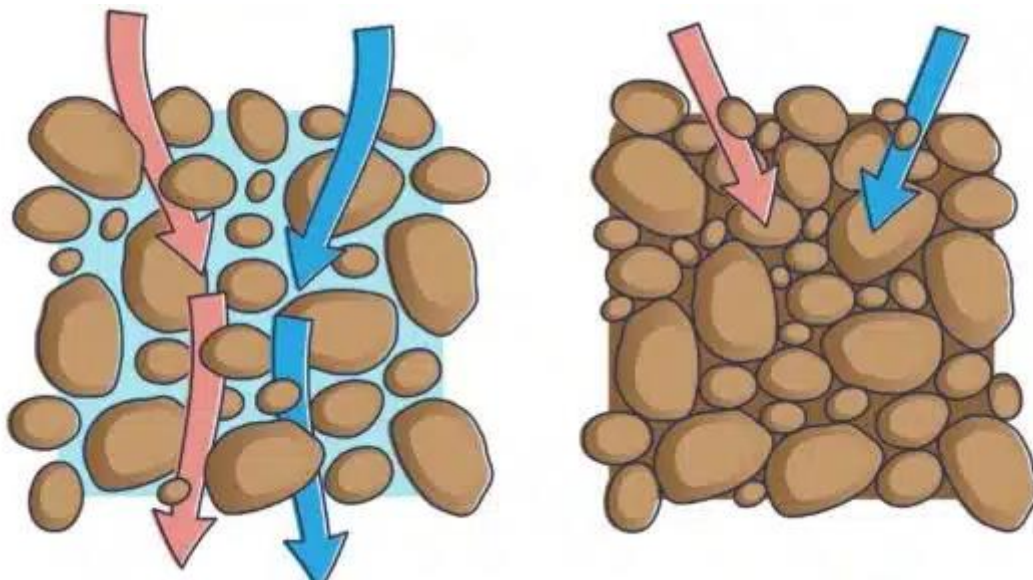
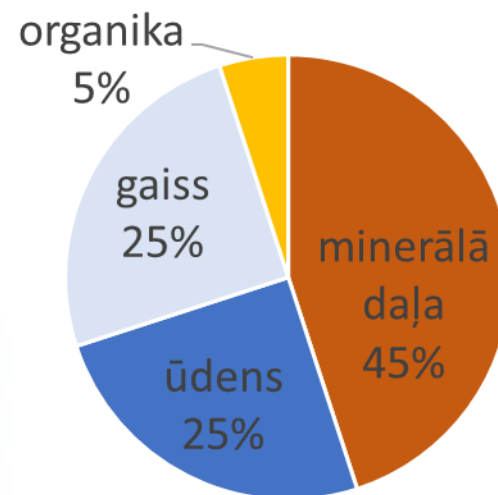

pH nozīme gan augsnē, gan laistāmajā ūdenī

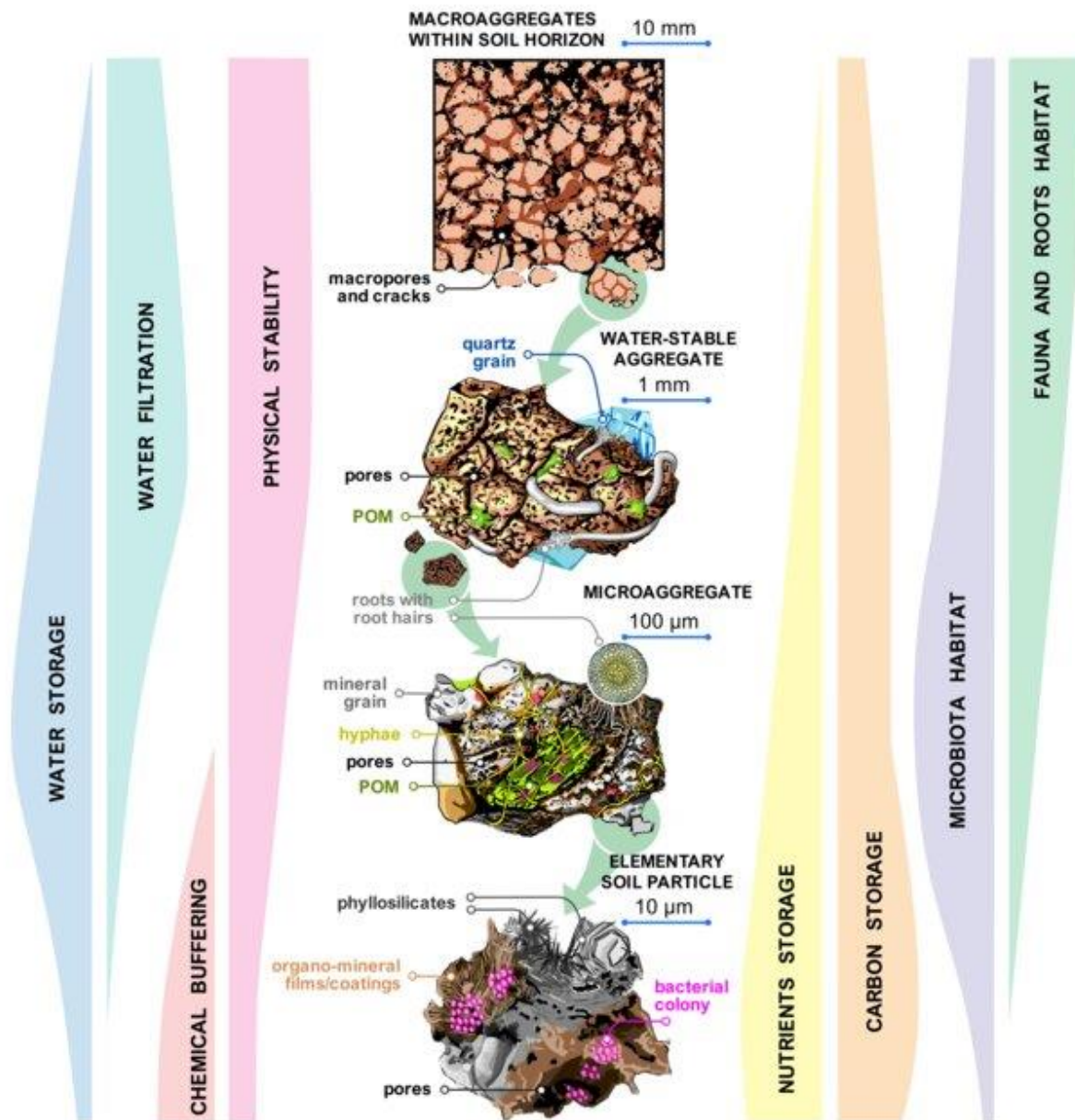

Organiskā viela

- Uzlabo augsnes struktūru
- Nodrošina pareizās gaisa, ūdens un cietās augsnes daļas proporcijas
- Notur ūdeni augsnē
- Baro augus

Agregātdaļiņu funkcijas augsnē

Ko darīt praksē?

- Veikt augsnes analīzes ik pēc 3–5 gadiem
- Uzturēt pH optimālā līmenī
- Katru gadu papildināt organisko vielu
- Izvairīties no intensīvas/ smagas tehnikas uz mitras augsnes
- Ieviest starpkultūras, zaļmēslojumus
- Ievērot pareizu augu seku
- Pielāgot mēslojumu konkrētam kultūraugam balstoties uz analīzēm
- Ierīkot apūdeņošanas sistēmu / veikt meliorāciju
- Sekot jaunumiem un pētījumu rezultātiem
- Pieņemt datus balstītus lēmumus

Ūdens režīms

- Mulča
- Meliorācija / apūdeņošanas sistēmas

Galvenais secinājums

Latvijā augsnes auglības celšanas pamats ir:
**pH regulēšana + organiskā viela + struktūras
saglabāšana**

Ilgtspējīgs dārzs sākas ar dzīvu, strukturētu un
bioloģiski aktīvu augsni.